

Secr. Gerard Thijssen
Rozenbloemstraat 34,
4921 KG Made
Tel: 0162-683323
Mail: heemkundemadedrimmelen@gmail.com

NIEUWSBRIEF

november 2018 jaargang 21 – nummer 6

Graag informeren wij U in deze Nieuwsbrief weer over allerlei heemkundige activiteiten in onze regio.

We beginnen met enkele data die u al direct kunt onderstrepen in uw agenda:

- **Lezing over het Bredase Begijnhof op woensdag 12 december a.s. in hotel-partycentrum 't Trefpunt, Raadhuisplein 1a te Made. Spreker is deze keer Martin Rasenberg, aanvang zoals gewoonlijk 20.00 uur.**
- **zaterdag 8 december: De MayKwist. Ook vanuit onze huisvesting dingt een via onze vereniging ingeschreven team mee naar de prijzen.**
- **zaterdag 23 december a.s. kerstviering in de H. Bernarduskerk.**

EN VERDER:

- Op het terrein van DOK 12 te Raamsdonksveer staat sinds begin oktober een klein openluchtmuseum. Het terrein is door vrijwilligers van Veers Erfgoed teruggebracht naar het leven van een Biesboschgezin begin twintigste eeuw. Voor geïnteresseerden tot het eerste weekend van januari 2019 te bezoeken.
- Het Brabants Historisch Informatie Centrum heeft een omvangrijke website gelanceerd, "Wierook, wijwater en worstenbrood", die geheel gewijd is aan het Roomse leven in het Brabant van weleer: van kerkengel tot missiebusje en van wijwater tot beatmis.
- De OKG-expositie 2018 "Sportief Geertruidenberg" is tijdens de openingstijden nog te zien in de Theek 5 vestiging te Raamsdonksveer.

- Belangstellenden kunnen zich gratis inschrijven voor ontvangst van de digitale nieuwsbrief van Brabants Heem. Een verzoek aan tjeuvanras@brabantsheem.nl volstaat.
- Staatsbosbeheer boswachter Jacques van der Neut heeft ons toegezegd in het najaar van 2019 een lezing te komen verzorgen over de gevolgen voor de natuur van het sluiten van de Haringvlietsluizen.
- De Zuiderwaterlinie Alliantie wil graag inzicht, overzicht krijgen en verbindingen leggen omtrent het historisch onderzoek naar deze linie. Onze bestuursleden Cor Knoop en Gerard Thijssen bezochten daartoe op 23 november een bijeenkomst waarin zij de kennis die onze vereniging in de loop van de jaren over De Linie van den Hout verzamelde, inbrachten.
- De stichting Boei bracht onlangs een rapport uit over ontwikkelingen rondom de Dongecentrale. Voor belangstellenden te downloaden via: <http://www.boei.nl/mensen-vertellen/archeologie-de-dongecentrale>.
- De stichting Crossroads is namens de provincie Noord-Brabant al enige tijd bezig met voorbereidingen voor de 75-jarige herdenking van de Bevrijding. Samen met de stichting Biesbosch Museum Eiland is het idee opgevat om een overkoepelend programma voor de Biesboschregio samen te stellen. Ook onze vereniging is bij dit initiatief betrokken. Louis van Suijlekom en Frank Jorna hebben daartoe al een eerste bijeenkomst bezocht. Woensdagavond 21 november is hierover ook al een eerste informatieavond geweest in de Mayboom; bestemd voor iedere in dit onderwerp geïnteresseerde in onze gemeente.
- Onze vereniging kan erg in de **problemen** geraken als zich niet op korte termijn een **nieuwe penningmeester** aandient. Ingewikkelde financiële kennis is niet nodig, integriteit en nauwkeurigheid volstaat. Welke man of vrouw is bereid deze dankbare taak op zich te nemen? Voor verdere inlichtingen: zie onze site en/of neem contact op met een van onze bestuursleden.
- 20 september jl. vond het Terheijdens deel van de wandeling door de Zuiderwaterlinie plaats. Vanaf half zeven hadden zich ook nogal wat leden van onze vereniging verzameld bij café Harmonie, Markstraat, Terheijden om daar tegen negen uur per bus vanuit de Spinolaschans weer terug te keren.
- Volgend voorjaar zal onder leiding van Frans Roelvink weer een vervolgcursus genealogie plaatsvinden. Alice Heitling heeft de deelnemers aan de vorige cursus daartoe reeds ingelicht.
- Onze vereniging onderhoudt een roulatiesysteem van heemkundebladen met diverse zusterverenigingen. Leden die interesse hebben deze in te zien kunnen daarvoor contact opnemen met een van de leden van de bibliotheekcommissie of onze secretaris.
- De meest actuele informatie over heemkundige ontwikkelingen in onze streek is steeds te vinden op onze website: <https://www.heemkundekring-made-en-drimmelen.nl>.

WAT NOG KOMT:

- **Lezing op woensdag 12 december a.s.**

Begijnen waren geen domme kwezeltjes

Terecht koestert Breda zijn Begijnhof. Samen met de Grote Kerk en het Kasteel maakt het de binnenstad tot een historisch unieke plaats die in de omgeving nauwelijks zijn gelijke kent.

De meesten van u zullen wel eens één of meerdere keren de poort vanuit de Catharinastraat zijn doorgegaan en zo ineens in dit betoverend mooie hofje met zijn oase van rust beland zijn. Steeds opnieuw kan dan worden genoten van de geurige kruidentuin, de gevels van de 31 woninkjes, de fraaie Catharinakerk met pastorie en tegenwoordig ook een heus museum.

Dat het hier een voormalig religieus centrum betreft en dat in die huisjes tot het eind van de vorige eeuw Begijnen woonden, mag bekend verondersteld worden.

Maar wat waren nu precies Begijnen? Hoelang bestaat dit hofje eigenlijk al? Heeft het altijd al op deze plaats gelegen? Wat hebben die Begijnen nu precies met de

bewoners van het Kasteel en de familie Van Nassau te maken?

Welke functie had en heeft nu precies de Waalse Kerk?

Vragen waar we misschien niet direct antwoord op weten.

Heemkundekring Made en Drimmelen heeft daarom een Begijnhofkenner bij uitstek, Martin Rasenberg, uitgenodigd om op **woensdag 12 december a.s.** een lezing over de historie van het Bredase Begijnhof te komen verzorgen. Martin is sinds 1997 als beheerder in dienst van deze oudste nog bestaande Begijnhofrechtspersoon in Europa, woont er, is een bovengemiddeld kenner van het tot in de dertiende eeuw teruggaand Begijnhofarchief en heeft al heel wat publicaties over dit onderwerp op zijn naam staan. Allemaal ingrediënten die ons weer een mooie lezing beloven.

- Kerstviering “Op weg naar Kerst”

23 december Bernarduskerk

10.00 uur – 11.00 uur inloop met muzikale omlijsting door Charlotte Ruitenbergh. Door de kinderen kan een eenvoudig knutselwerkje gemaakt worden om in de boom te hangen.

11.00 uur – 12.00 uur eenvoudige viering m.m.v. Blasiuskoor en vertelling van verhalen door de voorleeskampioenen van de basisschool.

12.00 uur – 13.15 uur ontmoeting met muziek van Popkoor “Hercules” en de “Wilgenband”. Onder het genot van koffie en thee en fris. Tijdens de gehele viering zal een PowerPoint presentatie te zien zijn, “Op weg naar Kerst” gepresenteerd door Heemkundekring Made en Drimmelen. Ook is er weer zoals ieder jaar de kerststallen tentoonstelling.

- De MayKwist

Het belooft echt een leuk evenement te worden, zoals dat op de website : <https://nl-nl.facebook.com/maykwist/> te zien is.

Ook vanuit onze heemkundekring heeft een team ingeschreven. Op dit moment bestaat dit team uit 20 personen, **heb je nog belangstelling om mee te doen, doe mee om het team te versterken, meld je aan.**

Op 8 december krijgen alle deelnemende teams hun vragen en opdrachten, waar ze enkele uren de tijd voor krijgen.

Op zaterdag 12 januari 2019 zal in sporthal De Amerhal een feestavond georganiseerd worden ter gelegenheid van het 40-jarig bestaan van De Amerhal en het 20-jarig jubileum van de heemkundekring Made en Drimmelen. Tevens zal op die avond de prijsuitreiking zijn van De May Kwist.

De opbrengst van de quiz gaat naar een nader te bepalen goed doel.

Leden, laat zien wat u van Made weet en doe mee!!!! Schroom niet

WAT GEWEEST IS:

- Open Monumentendag, 8 september jl.

Bij monumenten denken velen aan kastelen, kerken en vooruit misschien ook nog wel aan mooie grachtenpanden.

Dat ook het landschap een prachtig monument is, bewees onze voorzitter Louis van Suijlekom zaterdag 8 september jl. maar weer eens.

Hij leidde ons die middag door het prachtige poldergebied tussen Oud-Drimmelen en Hooge Zwaluwe.

Vertrekkend bij de familie Van Schie, Oud-Drimmelen 4, was de eerste bestemming het verlaten kerkhofje aan de fraaie dreef, een flink stuk van de bewoning verwijderd.

Gelukkig had Louis de sleutels van het hek bij zich en kon de mythe van de man met het houten been- die niet binnen de muren begraven wilde wonen omdat hij er tegenop zag bij het Laatste Oordeel over de muur te moeten klimmen- weer eens ontzenuwd worden.

Door weiden en langs akkerranden bereikten we Hooge Zwaluwe waar we van de gelegenheid gebruik maakten de fraaie, die middag ook opengestelde Protestantse Kerk te bezichtigen.

De wandeltocht vervolgde ons naar de uitwateringssluis bij de in 1645 aangelegde zeedijk van de Emiliapolder.

Onderweg werden we bijgepraat over historische gebeurtenissen die daar rondom plaatsvonden en vergat Louis natuurlijk ook niet ons te wijzen op de mooie natuur en enkele zeldzame planten die we tegen kwamen.

Lopend op de oude zeedijk hadden we een mooi uitzicht over het gebied dat in vroegere tijden door heel wat gemeentelijke, kerkelijke en waterstaatkundige grenzen doorsneden is. Na ruim twee uur wandelen bereikten we met een voldaan gevoel weer ons vertrekpunt, waar Sjaak van Schie de koffie met koek al voor ons had klaar staan.

- lezing door Cees Schuller over Rederij de Thor, 19 september jl.

De spreker van deze avond was voor ons geen onbekende. Van Cees zijn we gewend dat hij interessante verhalen kan vertellen over het verleden. Nog niet zo lang geleden hield hij voor ons met passie een avondvullende lezing over de postboten in de Biesbosch en deze avond ging het dan over "de Thor".

Over deze rederij schreef hij samen met Bas Zijlmans enige jaren geleden een boek, met een oplage van 100 exemplaren. Helaas zijn die uitverkocht. Overigens bezit de bibliotheek van onze kring het boek (voor belangstellende leden in te zien).

Eind 19de eeuw kwam het stoomvervoer via het water tot stand en in deze tijd ontstond Rederij Thor. Vanuit Brabant kwamen er stoomveerdiensten naar Rotterdam om goederen, personen en vee te vervoeren. Rederij Thor, van eigenaar Arie Smit, had een eigen dienstregeling. Er werd gevaren vanuit diverse plaatsen, o.a. vanuit Willemstad en Waalwijk. Maar ook Dordrecht, Geertruidenberg, Drimmelen, Lage Zwaluwe, Klundert en Moerdijk waren aanleghavens van de Thor. Deze plaatsen hadden dus een eigen Thor aanlegsteiger. Ook veel personeel dat op de schepen voer, woonde in de thuishavens. Reederij Thor, (Thor is een god uit de Noorse mythologie), heeft in de loop van de jaren 10 schepen in de vaart gehad. Zij heetten dus Thor I, Thor II, Thor III enz. In het begin voer men met stoomschepen, maar in de jaren tussen WO I en WO II werden die vervangen door motorschepen.

In Drimmelen was er een Thorsteiger bij café "het Voske" aan de oude haven. De boten voeren van maandag t/m zaterdag. Op

zondag kon men een boot huren voor feesten en partijen.

Overstappen van de veerdienst kon ook. Vanuit Geertruidenberg ging de reis dan bijvoorbeeld verder naar Tilburg. Zelfs koning Willem II maakte gebruik van de veerdienst bij zijn reizen van en naar Tilburg. In 1849 overigens een bijzondere terugreis. Cees vertelde dat de koning terug ging per kist nadat hij in Tilburg was overleden.

Veel ging er goed met deze lijndienst, maar er waren ook de nodige incidenten.

In 1944 werd de Thor VI beschoten. De stuurman en de machinist raakten gewond en het schip voer te Lage Zwaluwe op de beschoeiing. Cees vertoonde een foto van de brief van de kapitein over dit gebeuren. Een andere keer voer er eens een schip op een ijsschots. Er werd wel alarm geslagen maar de Thor VIII, die te hulp werd uitgezonden, kon er pas de volgende ochtend zijn. De passagiers moesten dus een koude nacht op de schots vertoeven.

Er zijn erg veel foto's van Thorschepen gemaakt vanuit Dordrecht, de molen was altijd een belangrijk herkenningspunt.

Er is veel gebruik gemaakt van deze vorm van vervoer, later in combinatie met de trein, tram, vrachtwagen of bus. Toen het vervoer met bovenstaande middelen intensiever werd, is deze Thorlijndienst opgeheven.

Aan de hand van prachtige foto's vertelde Cees met enthousiasme zijn verhaal en hij werd nogal eens aangevuld met verhalen uit de zaal.

Ook deze keer weer een mooie, geslaagde lezing.

- Verslag van de dagexcursie naar Vianen, 29 september jl.

Op kermiszaterdag vertrokken we weer met een zo goed als volle bus (48 personen) voor onze dagexcursie, dit jaar naar Fort Everdingen en de stad Vianen. Voor het eerst wel zonder ons boegbeeld Cor Knoop. Vakantie vierend in Frankrijk heeft hij wel een erg gevarieerde reis gemist.

Het begon er al mee dat wij deze zonnige dag met een dubbeldekker vervoerd werden naar ons eerste adres: Fort Everdingen. Chauffeur Joop, een zeer ervaren bestuurder, toonde ons onderweg direct verschillende keren zijn vakmanschap. Ondanks de ommetjes hebben

we ons toch veilig gevoeld. Het was een heenreis met hindernissen die wij met z'n allen zonder morren hebben doorstaan.

Wij kwamen daardoor al direct een uurtje te laat aan bij het Fort, waar de bediening en de gidsen met smacht op ons stonden te wachten. De koffie en de biologische appeltaart smaakten evengoed overheerlijk en daarna was het tijd voor de rondleiding over het terrein. Deskundige gidsen vertelden met verve over de historie van het Fort.

Na de rondleiding hebben wij een uitgebreide en goed verzorgde

lunch gebruikt in het Klooster in Vianen. Daarna was het tijd voor een rondleiding door historisch Vianen. Vier deskundige gidsen hebben ons in twee uur tijd door het centrum geleid.

De stad heeft verscheidene verdedigingswerken, zoals bijvoorbeeld de stadsmuren en de Lekpoort en ligt op een strategisch belangrijke plaats aan de rivier. Later maakte de stad daardoor ook onderdeel uit van de Nieuwe Hollandse Waterlinie.

De adellijke familie Brederode was belangrijk voor de historische ontwikkeling van Vianen. De tijdens de Reformatie tot Hervormde kerk getransformeerde kerk is oorspronkelijk gewijd aan Maria Hemelvaart en staat nu bekend als de Grote Kerk. De onderste delen van de toren stammen uit de 14e eeuw.

Na al deze indrukwekkende bezienswaardigheden was het tijd voor een versnapering. Die hebben wij kunnen genieten in de tuin van de tegenover de Grote Kerk gelegen horecagelegenheid Vrijstad.

Onder het genot van een borreltje en een hapje werd de dag nog eens doorgenomen. Iedereen was erg tevreden over het verloop van de dag en de uitstekende organisatie door Alice Heitling.

De terugreis vanaf 17.00 uur verliep zonder problemen en nadat Joop nog eens bedankt werd voor zijn uitzonderlijke stuurmanskunsten was het tijd om afscheid van elkaar te nemen.

Kamer van Koophandel nummer **18054542**
Bank: Rabobank Amerstreek
Iban: **NL34 RABO 0150633750**

Website: www.heemkundekring-made-en-drimmelen.nl
E-mail: heemkundemadedrimmelen@gmail.com
Bezoekadres: Kapelstraat linkzijdigevel R.K.Kerk.